

HRVATSKA SREDNJOVJEKOVNA KNJIŽEVNOST

7. – 15. st.

PROZA			POEZIJA		DRAMA
povijesno-pravna	poučna	pripovjedna	nabožna	svjetovna	crkvena prikazanja
<i>Bašćanska ploča, 1100.</i> <i>Vinodolski zakon, 1288.</i> <i>Zapis popa Martinca, 1493.</i> <i>Ljetopis popa Dukljanina, 14. st.</i>	<i>Lucidar, 15. st.</i>	<i>Rumanac trojski, 15. st.</i> <i>Aleksandrida, 16. st.</i>	<i>Šibenska molitva, 14. st.</i>	<i>Svit se konča</i>	<i>Muka svete Margarite, 15.st.</i>
↑ trojezičnost ↓ ← tropismenost →					

BAŠĆANSKA PLOČA

Bašćanska je ploča najznačajniji hrvatski glagoljski spomenik. Bila je dio pregrade koja je dijelila prostor za svećenstvo od prostora za puk u crkvi sv. Lucije u Jurandvoru nedaleko od Baške na otoku Krku. Isklesana je **oko 1100. godine**.

Jezik je starohrvatski s elementima crkvenoslavenskoga jezika, a **pismo** glagoljica i to prijelaznoga tipa, od oble ka uglatoj.

Ploča je izrađena od bijeloga vapnenca, teška je skoro 800 kilograma, široka je gotovo 2 metra, a visoka oko 1 metar. Pronađena je sredinom 19. st, a danas se nalazi u Zagrebu, u predvorju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Značenje Bašćanske ploče

- **POVIJESNO** – prvi zapis vladareva imena na hrvatskomu jeziku (Zvonimir, kralj hrvatski).
- **PRAVNO** – svjedočanstvo o Zvonimirovu darovanju zemljišta crkvi sv. Lucije.
- **KNJIŽEVNO** – prvi književno uobličeni tekst hrvatske književnosti.
- **JEZIČNO** – svjedoči o starohrvatskom jeziku i prijelaznom tipu glagoljice.

A[Zʻ Vʻ IME O]TCA I S(I)NA [I S](VE)TAGO DUHA AZʻ
 OPAT[ʻ] DRŽIHA PISAHʻ SE O LEDI[N]Ě JuŽE
 DA ZʻVʻNIM[I]Rʻ KRALʻ HRʻVATʻSKʻĪ [Vʻ]
 DNI SVOJE Vʻ SVETU]u LUCI]u I S[VEDO]-
 MI ŽUPANʻ DESIMRA KRʻ[BA]VĚ MRA[TIN]ʻ Vʻ L(I)-
 ČĚ PR(I)BʻNEBŽA [S]ʻ POSL[ʻ] VIN[OD](O)LĚ [ĚK](O)Vʻ V(ʻ) O-
 TOČĚ DA IŽE TO POREČE KLʻNI I BO(G) I BĪ(=12) AP(OSTO)LA I G(=4) E-
 VA(N))(E)LISTI I S(VE)TAĚ LUCIĚ AM(E)Nʻ DA IŽE SDĚ ŽIVE-
 Tʻ MOLI ZA NE BOGA AZʻ OPATʻ D(O)BROVITʻ Zʻ-
 DAH CRĚKʻVʻ SI]u I SVOE]u BRATI]u Sʻ DEV-
 ETI]u Vʻ DNI KʻNEZA KOSʻMʻTA OBLAD-
 A]uČAGO VʻSU KʻRAINU I BĚŠE Vʻ Tʻ DNI M-
 IKULA Vʻ OTOČʻCI [Sʻ S]VETU]u LUCI]u Vʻ EDINO

Ja, u ime Oca i Sina i Svetoga duha. Ja opat Držiha pisah ovo o ledini koju dade Zvonimir, kralj hrvatski, u dane svoje svetoj Luciji. I svjedoče mi: župan Desimir u Krbavi, Martin u Lici, Pribineg, poslanik u Vinodolu, Jakov na otoku. Da tko to poreče, neka ga prokune Bog i dvanaest apostola i četiri evanđelista i sveta Lucija, amen. Da tko ondje živi, moli za njih Boga. Ja, opat Dobrovit, zidah crkvu ovu sa svoje braće devetoro u dane kneza Kosmata koji vladaše svom Krajinom. I bješe u te dane Mikula u Otočcu sa svetom Lucijom zajedno.

Tekst možemo podijeliti u **4 cjeline**:

1. invokaciju (zaziv) Boga
2. svjedočanstvo o Zvonimirovu darovanju ledine benediktinskom samostanu sv. Lucije o kojoj piše opat Držiha
3. izvještaj opata Dobrovita o zidanju crkve sv. Lucije
4. zapis o zajedništvu sv. Lucije i sv. Mikule u Otočcu